TROMS BONDE- OG SMÅBRUKARLAG

Årsmelding 2013

Innhold

Småbrukarvalsen 3
Lederen har ordet 4
Årsmøteprogram 6
Tillitsvalgte (etter årsmøtet mars 2013) 9
Andre valgte/oppnevnte ombud 10
Styrets virksomhet 12
Resultat 16
Budsjett 17
Balanse 17
Revisjonsrapport 18
Fylkesårsmøtet 2013 19
Sekretærskifte 22
Naturbruksutdanninga i fare 23
Appell til fylkesråd for utdanning 25
RMP i Troms 28
Leserinnlegg: For siste gang? 31
Leserinnlegg: Milliardærenes dumskap 32
Leserinnlegg: Årets Stortingsvalg er et matvalg 33
Uttalelse: Jordbruksforhandlingene 2013 34
Valgkomitéens innstilling 36
Lokallaga i TBS 37

Troms Bonde- og Småbrukarlag
Tangen
Straumfjord vest 877
9151 Storslett

telefon 907 56 514 e-post troms@smabrukarlaget.no

nettside www.smabrukarlaget.no
(velg fylke)

Forsidebilde: Senja vgs, avd. Gibostad (foto: Senja vgs.)

Småbrukarvalsen

Tekst: Finn O. Fosmo

Mel: Knut Sjøvold

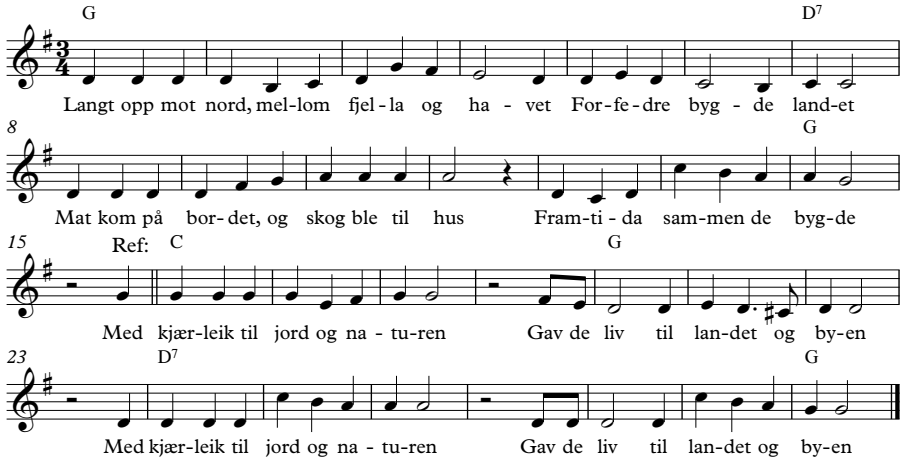

Sammen de kjempet mot de trange kår
Europa vi vet stod i flammer
Samhold gir styrke, for verden er vår
Stått sammen i hundrede år
Ref:
|:Med kjærleik til jord og naturen
Gav de liv til landet og byen:|

Sentralisering og rasjonell drift
Omstillingskrava var mange
Verden ble mindre og menneska fler
Vi stod sammen for hverandre
Ref:
Med kjærleik....

Samhold gir styrke, og samhold gir tro
Bonde og småbruker kjempa
Sammen for jorda og livet de stod
Med seier, kampen er krona!
Ref:
Med kjærleik til...

Lederen har ordet

Midt på sommern, midt i alle onner og arbeidstopper, tenker jeg at det skal bli godt med vinter og rolige tider. Hvorfor jeg fortsatt tror på denne vinterfreden, vet jeg ikke. Når mørket senker seg, blir det selvfølgelig ikke noe roligere, men det blir en annen form for travelt. Sånn har det vært i mange år, og sånn får jeg variasjon i arbeidet mitt. Akkurat denne vintersesongen har riktignok vært mer "variert" enn vanlig...

Det var mange dystre spådommer før høstens stortingsvalg, og noen av dem har vist seg å være berettiget. Med ny blå-blå regjering og landbruksminister fra Frp, har vi fått litt ekstra å bryne oss på. Nå er det heldigvis ikke alt vi er uenige om. Økt lønnsomhet i landbruket, mindre byråkrati og noen færre rovdyr er blant målene vi gjerne stiller oss bak. Her er det bare valget av virkemidler vi er sterkt skeptiske til: Nedbygging av dyrkamark, oppheving av priskontroll på landbrukseiendommer, prioritering av store bruk - dette er ikke måten å sikre norsk matproduksjon på.

Da er det godt å vite at en stadig større del av befolkninga ønsker å spise kortreist og rein mat fra levende norske bygder. Og om Listhaugs mange utspill har skapt frustrasjon i næringa, så har de i hvert fall bidratt til å sette landbruket på dagsorden! Når opplevde du sist at så mange journalister interesserte seg for matproduksjon? Har du lagt merke til alle støtteerklæringene fra ikke-bønder? Norsk landbruk har blitt noe folk bryr seg om! Takk for dét, Sylvi!

Nå skal vi bruke tida på å vise hva som er viktig for Tromslandbruket. Ikke fordi vi skal klamre oss fast til arbeidsplassene våre, men fordi vi er en del av verden. En verden hvor en milliard mennesker sulter. En verden hvor klimaforandringene gjør det stadig vanskeligere å drive jordbruk. En verden hvor din og min innsats kan gjøre en forskjell! Vi har fantastiske forhold for matproduksjon basert på beite, vi har et klima som setter minimale krav til sprøyting og medisinbruk, vi har lysforhold som gir fantastisk smak på bær og grønnsaker.

Utfordringa vår ligger i å skape lønnsomhet i dette arktiske landbruket. Det skal vi jobbe for både før, under og etter jordbruksforhandlingene. Vi må styrke jordvernet, for uten jord kan vi ikke dyrke mat til hverken folk eller fe. Vi må sikre mottaksplikta til landbrukssamvirket, for uten sikker avsetning på produktene våre blir denne næringa virkelig risikosport. Vi må jobbe for å beholde de fylkesvise melkekvotene, slik at grunnstammen i Tromslandbruket ikke forsvinner til andre fylker. Vi må trygge naturbruksutdanninga i fylket, så neste generasjon bønder kan lære seg et landbruk tilpassa det klimaet vi lever og jobber i.

Overveldende? Joda, det er nok å ta tak i. Men vi er ikke aleine! Medlemstallet i Troms Bonde- og Småbrukarlag er økende, og det samme ser vi på landsbasis. Blant de nye medlemmene våre finner vi ikke bare aktive bønder, men også mange uten direkte tilknytning til landbruket. Stadig flere er opptatt av at maten de spiser skal være rein og kortreist. De etterspør ikke bare spesialiteter til festmåltider, de bryr seg også om hva som står på frokostbordet en vanlig tirsdag. Derfor skal ikke Troms Bonde- og Småbrukarlag bare være en næringsorganisasjon. Vi skal også være en interesseorganisasjon. Vi skal gjøre hva vi kan for å legge til rette for lokal produksjon av sunn og næringsrik mat. Og vi ønsker alle som deler dette engasjementet hjertelig velkommen i laget! Så hiv dæ med! Sammen e vi sterk!

- Margrethe

ÅRSMØTEPROGRAM

Vi ønsker velkommen til lærerikt årsmøte i Troms Bonde- og Småbrukarlag! Her blir det både faglige innslag,politisk debatt og trivelig samvær fredag 28/2 og lørdag 1/3 på Saga hotell i Tromsø.

Fredag 28/2

Kl. 12.00 **Lunsj:** trivelig lunsjbuffet der vi blir kjent med hverandre

Kl. 13.00 **Åpning, konstituering, hilsninger**
Leders tale: Fylkesleder Margrethe Wikran om tilbakeblikk og framsyn.

Kl. 13.30 **HMS og psykisk helse:** Halle Arnes fra Norsk Landbruksrådgiving forteller om både utfordringer og løsninger.

Kl. 14.30 **Pause**

Kl. 14.40 **Lokalmat:** Hilde Halland fra Bioforsk forteller om muligheter, faglig og økonomisk bistand, besøksordning, opplæringstilbud og siste nytt på lokalmatfronten i Troms .

Kl. 15.10 **Klima:** Johannes Fjell Hojem fra Zero forteller om klimagassutslipp fra jordbruket og løsningene på dette.

Kl. 15.40 **Pause**

Kl. 16.00 **Hvordan få flere kvinner til å påta seg verv:** Merete Furuberg fra Norsk Bonde- og Småbrukarlag forteller om hvordan det er å være kvinne og leder i landbruket.

Kl. 16.30 **Framtida for Tromslandbruket:** Senja vgs presenterer naturbruksutdanninga.

Kl. 17.00 **Pause**

Kl. 17.10 **Fram mot jordbruksforhandlingene - hva vil vi?**
Presentasjon av resultata fra studiearbeidet i lokallaga
Gunnar Eilertsen, leder Tromsøysund Bonde- og Småbrukarlag
Merete Furuberg, leder Norsk Bonde- og Småbrukarlag
Debatt

Kl. 19.00 **Innkomne saker og forslag til uttalelser:** kort gjennomgang

Kl. 20.30 **Middag**

Lørdag 1/3

Kl. 08.00 **Frokost**

Kl. 09.00 **Årsmelding**
Regnskap
Arbeidsplan og budsjett

Valg

- 2 styremedlemmer
- nestleder blant styremedlemmene
- 3 varam. til styret
- 2 revisorer
- medlem og varamedlem til representantskapet i NBS
- nytt medlem til valgkomitéen

Gjennomgang av forslag til årsmøteuttalelser

Kl. 10.15	**Pause** med utsjekk
Kl. 10.30	**Årsmøteuttalelser:** debatt
Kl. 11.20	**Pause**
Kl. 11.30	**Studiearbeid:** Finn Grimsgaard fra Studieforbundet Natur og Miljø forteller.
Kl. 12.30	**Lunsj**
Kl. 13.30	**Årsmøte Natur og Miljø**
Kl. 14.30	**Vel hjem**

Studieforbundet natur og miljø

TINE

TINE RÅDGIVING

Med et økende marked for økologiske produkter, ønsker TINE mer økologisk kumelk til Harstad Meieri!

*Vi ønsker derfor å komme i kontakt med **interesserte gårdbrukere i Troms**. Ta kontakt for en økoprat med din TINE rådgiver, eller Camilla Ek, prosjektleder i TINE, på tlf/sms 99523866 .*

*TINE og Norsk Landbruksrådgiving samarbeider om rådgivningstilbudet **Økologisk Førsteråd som er gratis**. Der vi gjør en grundig gjennom gang av økonomien og driften, for å se mulighetene på din gård.*

Norsk Landbruksrådgiving

Troms Bonde- og Småbrukarlag

TILLITSVALGTE I TBS I 2013

Styret

		Lokallag	Valgt år	Telefon
Leder	**Margrethe Wikran**	Tromsøysund	2011(2010)	93244599
Styremedlem	**Berit Nikolaisen**	Dyrøy	2006	95879784
Styremedlem	**Chris Dybvad**	Nordreisa	2011	90756514
Styremedlem	**Heidi Elvebo**	Balsfjord	2012	90078276
Styremedlem	**Ragnhild Elvestad**	Nordreisa	2013	45442656

(De som er understreka, er ikke på valg i år.)

Nestlederen velges (for 1 år) blant de 4 styremedlemmene. Berit Nikolaisen er nestleder og på valg som dette, men ikke som styremedlem.Valgkomiteen skal **foreslå en nestleder blant de 4 styremedlemmene**.

1. varamedlem	**Trond Inge Vebostad**	Kvæfjord	2001	90887366
2. varamedlem	**Hege Bakken**	Tromsøysund	2013	94832220
3. varamedlem	**Stein Rognlund**	Målselv	2013	92203275

Revisorer

Inge Larsen,	Ullsfjord	2003	77691525
Asbjørn Gressmyr	Ullsfjord	2005	77691609

Representantskapet i NBS

Medlem	**Margrethe Wikran**	Tromsøysund	2011
Varamedlem	**Berit Nikolaisen**	Dyrøy	2007

Valgkomité

Tove Olsen	Målselv	2011	97953797
Tone Pettersen	Dyrøy	2012	90839811
Arvid Norskott	Kvæfjord	2013	90232931

Årstalla angir hvilket årsmøte de ble valgt første gang (kan være på annen plassering enn de har nå). Styremedlemmer velges for 2 år, valgkomitémedlemmer for 3 år og alle øvrige valg er for 1 år.

Alle som ikke er understreka er på valg i år, dvs leder, to av styremedlemmene, nestleder, alle 3 varamedlemmene, begge revisorene, medlem og varamedlem til representantskapet i NBS og ett nytt medlem til valgkomitèen.

Årsmøtet foreslår og velger nytt medlem i valgkomiteen etter Tove Olsen som går ut.

Troms Bonde- og Småbrukarlag
Tangen
Straumfjord vest 877
9151 STORSLETT
troms@smabrukarlaget.no
kontonr. 4776.12.89981
org.nr. 970 423 680

fylkeslaget		907 56 514
leder	Margrethe Wikran	932 44 599
nestleder	Berit Nikolaisen	958 79 784 / 77 18 71 86
ungdomskontakt	Ragnhild Elvestad	454 42 656

Andre valgte/oppnevnte ombud

Styret for Troms landbruksfaglig senter:		**Berit Nikolaisen**
	vara:	**Ragnhild Elvestad**
Nordnorsk landbruksråd:		**Margrethe Wikran**
Kompetansesenteret for geit:		**Ivar Jørgensen**
Regional landbruksplan - styringsgruppa:		**Margrethe Wikran**
- *referansegruppa:*		**Chris Dybvad**
Styret i studieforbundet Natur og Miljø:		**Per Arne Slettmo**
Arktisk landbruk – utviklingsprogrammet:		**Margrethe Wikran**
Medlem i faggruppe KIL:		**Tor Odin Kjosvatn**
Styret i Troms landbruksselskap	*medl:*	**Anders Eilertsen**
	varamedl:	**Oddvar Olavsen**
Ungdomsrepresentant på NBS-landsmøtet:		**Saskia Gout**
Styret i Landbrukets HMS (fra 2013):		**Berit Nikolaisen**
Styringsgruppa for landbruksuka i Troms:		**Margrethe Wikran**
Ressursgruppa for Rekruttering til landbruket:		**Berit Nikolaisen**
Referansegruppa for Dyr i Drift:		**Olaug Bergset**

Formålsparagrafen til Troms Bonde- og Småbrukarlag:

Troms Bonde- og Småbrukarlag er en faglig og næringspolitisk organisasjon, med det til formål å fremme jordbruksbefolkningens faglige, kulturelle, sosiale og økonomiske interesser.

Organisasjonen skal på alle områder arbeide for å skape gode og likeverdige vilkår for alle i jordbruket, ta aktivt del i oppgaver som fremmer trivsel i lokalsamfunnet, og arbeide for økt oppslutning om samvirke i kjøp og salg.

Troms Bonde- og Småbrukarlag er partipolitisk nøytral og uavhengig.

Troms Bonde- og Småbrukarlag er tilsluttet Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

Nord-Norsk maskinleverandør

DAGENBORG

Tlf 77 60 73 30 | www.dagenborg.no
Skattøraveien 56 | 9275 Tromsø

Styrets virksomhet

I 2013 har det vært fem møter i fylkesstyret. Protokollen viser 49 saker.
I anledning jubileumsåret bestemte styret at laget skulle være aktive med arrangement over hele fylket. De viktigste arrangementene var: ungdomssamling på Vollan, landbruksmessa i Balsfjord, Fårikålfestivalen i Dyrøy og økologisk fagsamling i Manndalen.
Andre viktige arbeidsoppgaver var økonomi og likviditet i laget, og arbeidet med rullering av regional landbruksplan.

Noen av det styret har jobba med:

Fylkesårsmøte i Fauske: forslag til uttalelser
Planlegging av fylkesårsmøte 2014
Ungdomssamling
Fårikålfestivalen i Dyrøy
Høstsamling/økologisk fagsamling i Manndalen
Arbeidsplan, arbeidsrutiner og oppgavefordeling i styret.
Fylkeskontingenten: ble fjerna for grunnmedlemmer
Landsmøtet:forslag til uttalelser
Prosjektet Rekruttering til landbruket
Refusjonsregler for kontingenter i NBS
Medlemsverving
Felles landbrukskontor for Tromsø og Balsfjord
Landbruksmessa i Balsfjord
HMS-kampanjen
Planprogram for friluftsliv, vilt og innlandsfisk
Nordnorsk Landbruksråd
Rovviltnemnda i region 8
Likviditet og økonomi i TBS
Arbeidsfordeling i styret
Arbeidsform i styret
Ungdomsseminar
Nye styremedlemmer til Innovasjon Norge Troms
Høring av regional transportplan
Årsmøte for Senja BS

Nortura
- fra råvarer til merkevarer

Jo mere vi er sammen

Alle husdyrprodusenter er små aktører i det store markedet. Men alle er sterkere når vi opptrer sammen.

Nortura er det eneste landsomfattende slakteriet i Norge som eies av medlemmene. Vi er bøndenes egen bedrift. Vårt formål er å sikre avsetning av norsk kjøtt og egg og skape verdier for eierne.
Se **medlem.nortura.no**

Skann koden til venstre og les intervjuet med styreleder Sveinung Svebestad på Norturas medlemssider.

Evaluering av landbruksutdanninga
Sekretærskifte
Landbrukskalenderr for Troms
Utdanningsmesse i Tromsø
Regional landbruksplan
Tenkeloftet: Innspill til FoU
4H Læringstun på Holt
Overtakelse av Landbruksuka i Troms
Prosjektet Dyr i Drift
Mediestrategi
Forslag om nedlegging av landbruksutdanninga i Troms
Landbruksministerens besøk i Tromsø
Samarbeid med Troms Bondelag

Den andre desember inviterte styret interesserte fra lokallaga til julelunsj på Vollan gjestestue. Dette ble svært godt mottatt og er en fin måte å holde kontakten mellom lokallag og fylkeslaget.

John Deere klart mest kjøpt i 2013
- Gratulerer og takk for tilliten!

1411(1)

Aldri før har Felleskjøpet levert flere John Deere traktorer enn i 2013. 1071 kunder valgte en ny John Deere i fjor. Det betyr at 28% av alle traktorkjøperne valgte en John Deere fra Felleskjøpet. Det er vi både stolte og svært takknemlige for - takk for tilliten.

JOHN DEERE

John Deere har den bredeste modellporteføljen blant alle traktor-produsentene. De siste årene har Felleskjøpet også satset bevisst på en styrking av ettermarkedsapparatet.
En storstilt kompetanseoppbygging hos vårt verkstedpersonell og en optimalisering av delelogistikken er noe våre kunder nyter godt av hver eneste dag. I tillegg har Felleskjøpets service- og garantiavtale med hele 5 års garanti på traktor og tresker blitt svært populær. Alt dette bidrar til en tryggere hverdag for våre kunder!

FELLESKJØPETS 5 ÅRS GARANTI

Takk for tilliten til alle dere som har bidratt til at John Deere har vært og er en klar markedsvinner på det norske markedet. Vi i Felleskjøpet er både ydmyke og stolte. Vi lover å satse offensivt også i 2014 og ser fram til et godt samarbeid med både gamle og nye kunder.

Felleskjøpet

004 Troms Bonde- og Småbrukarlag
NO 970 423 680 MVA

Periode: Jan - Des 2013
Avdeling: 00-99
Prosjekt: 0-99999
Kontonr: 3000-8999

Resultat avd. 70 Annen næring

Konto		Regnskap i år	Regnskap i fjor
	DRIFTSINNTEKTER		
3001	Medlemskontingent	102 866,78	76 471,75
3003	Tilskudd sekretær	25 000,00	25 000,00
3004	Tilskudd Gjensidige	9 450,00	8 440,00
3005	Inntekter møter/kurs	0,00	48 046,00
3006	Høstsamling inntekter	91 800,00	0,00
3007	Fagdag saufjøs inntekter	600,00	0,00
3008	Tilskudd til delt NNLR	7 500,00	0,00
3009	Ungdomssamling inntekter	1 000,00	0,00
3021	Annonseinntekter	21 600,00	14 700,00
	Salgsinntekter varer/tjenester	***259 816,78***	***172 657,75***
	Sum driftsinntekter	**259 816,78**	**172 657,75**
	DRIFTSKOSTNADER		
5010	Lønn, feriepenger og skatt	40 000,00	46 000,00
5110	Styrets møteutgifter	15 096,75	3 730,00
5112	Årsmelding	16 860,00	11 787,50
5115	Årsmøte	10 533,00	44 652,72
5130	Andre møte- og reiseutgifter	36 429,50	57 818,30
5131	Ungdomssamling utg	10 832,00	0,00
5132	Høstsamling	60 576,25	0,00
5133	Fagdag saufjøs	6 110,00	0,00
5210	Tele- og datakostnader	11 247,00	11 981,00
5220	Kontorutgifter	16 348,00	3 012,25
5230	Porto	4 500,00	2 900,00
5240	Bankgebyr	132,00	99,00
5290	Abbonement/litteratur	2 369,00	8 009,00
	Lønninger, ferielønn og honorarer	***231 033,50***	***189 989,77***
5410	Arbeidsgiveravgift	2 040,00	2 346,00
	Arb.giveravgift, pensjonskostn etc.	***2 040,00***	***2 346,00***
7210	Kontingenter/avgifter	3 187,50	0,00
7321	Profileringsmateriell	1 500,00	0,00
7550	Gaver	5 745,50	3 577,00
7710	Annonseutgifter	5 766,00	0,00
	Andre innkjøps-,tilvirkn. kostn. etc	***16 199,00***	***3 577,00***
	Sum driftskostnader	**249 272,50**	**195 912,77**
	Driftsresultat	**10 544,28**	**-23 255,02**
8050	Renteinntekt	27,00	31,00
	Finansinntekter	***27,00***	***31,00***
	Avdelingsresultat	**10 571,28**	**-23 224,02**

Budsjettforslag 2014 - Troms Bonde- og Småbrukarlag

Medlemskontingent	105 000	
Tilskudd sekretær	25 000	
Tilskudd Gjensidige	10 000	
Annonseinntekter	20 000	
Etterbetaling prosjekter 2013	50 000	
Sum Driftsinntekter		**210 000**

Lønnskostnader	100 000	
Styrets møteutgifter	15 000	
Årsmelding	18 000	
Årsmøte	10 000	
Andre møte- og reiseutgifter	40 000	
Tele- og datakostnader	5 000	
Kontorutgifter	1 000	
Porto	5 000	
Gaver	5 000	
Sum Driftskostnader		**199 000**
Årsresultat		***11 000***

Revisjonsrapport TBS for regnskapsåret 2013

Vi har i dag gjennomgått regnskapet for Troms Bonde- og Småbrukarlag. Det er ført 100 bilag som alle var fremlagt ved revisjonen. Regnskapsperioden følger kalenderåret. Revisjonen har ingen kommentarer til regnskapet. Regnskapet anbefales for årsmøtet som Troms Bonde- og Småbrukarlag sitt rette regnskap for 2013.

Kjosvatn 29. januar 2014

Inge Larsen, revisor
(sign)

Asbjørn Gressmyr, revisor
(sign)

Økt kronetillegg til kr. 0,92*
Økt fett-% til 4,6
Økt protein-% til 3,8
Ingen økning av frie fettsyrer

* Utover grunnpris

Like etter sommeren lanserte Fiskå Mølle en enda mer effektiv TopLac®. Blant de som har tatt dette i bruk er Egil Fjellestad på Sandane i Nordfjord. Resultatene er at han får i både pose og sekk; full melkekvote og svært høy melkepris.

Egil Fjellestad fikk grovfôrmangel i sommer. Som en konsekvens gir han derfor ekstra kraftfôr. Han bruker normalt bare TopLac Nøytral®, men fra september har han kombinert nye TopLac Høg® med Roetopp i forholdet 3:1, totalt maks 15 kg. pr dag. Han gir også 1,5 FEm myse i rasjonen.

Fjellestad omsetter deler av melken gjennom eget gårdsmeieri der det produseres 12 tonn hjemmelaget gombe som selges i butikker på Nord-Vestlandet. Den høye kvaliteten på melka gir dermed ekstra utbytte i form av mer gombe pr liter melk og ekstra god smak.

Fiskå Mølle har hele høsten fått inn gode resultater fra bønder som har tatt «nye TopLac®» i bruk. Og den viktigste grunnen er en betydelig lønnsomhetsforbedring.

Ta kontakt med oss for mer informasjon eller test oss
51 74 33 00

Fiskå Mølle
Godt gjort er bedre enn godt sagt

www.fiska.no

NBS 100 år, jubileumsfeiring i nord

Engasjerte medlemmer på Nordland og Troms sitt felles jubileumsarrangement og gode foredragsholdere fikk både faglig og sosial kapital til å vokse godt på Fauske 8.-10. mars 2013.

Landbruket subsidierer forbrukeren
Den lave lønnsomheten i næringen var hovedtema for fylkesleder i Nordland BS Terje Nystabakks innledning. For å illustrere satt han opp et ”omvendt” regnestykke.
- 50 000 årsverk i norsk landbruk er betalt med 200 000 kr for lite. Ganger du disse tallene sammen får du 10 milliarder kroner. Norske bønder subsidierer med andre ord norsk matproduksjon med 10 milliarder hvert år, konkluderte Terje.

- I dag er landbruket underbemannet og underfinansiert. Strukturrasjonaliseringen har mange uheldige sider. Vi må lete etter våre egne svakheter, vår styrke og våre allierte i kampen for den norske bonden.

Vil styre min egen hverdag
Rakel Nystabakk (25 år) fra Sørfold poengterer at vi vil bli bønder fordi vi vil ha frihet og være våre egne sjefer. Vi vil sjøl styre hverdagen, og ha nærhet til dyr og natur. Rakel vil være med å produsere mat i framtida, men hun vil ikke at gårdsbrukene skal være for store.

Mer lokalmat i butikkhylla vår
Johnny Lorentzen startet Lokalmatbutikk i Brønnøysund der han selger lokalprodusert mat fra 70-80 produsenter i Nord-Trøndelag og Nord-Norge.

Johnny sier at det finnes mange produkter av flott kvalitet, men han har også erfart at det er mange utfordringer ved å selge nettopp denne typen produkter, blant annet transport, kvalitet og omfang hos enkelte produsenter. I tillegg kommer vanskeligheter med å finne ut hva som finnes for salg.

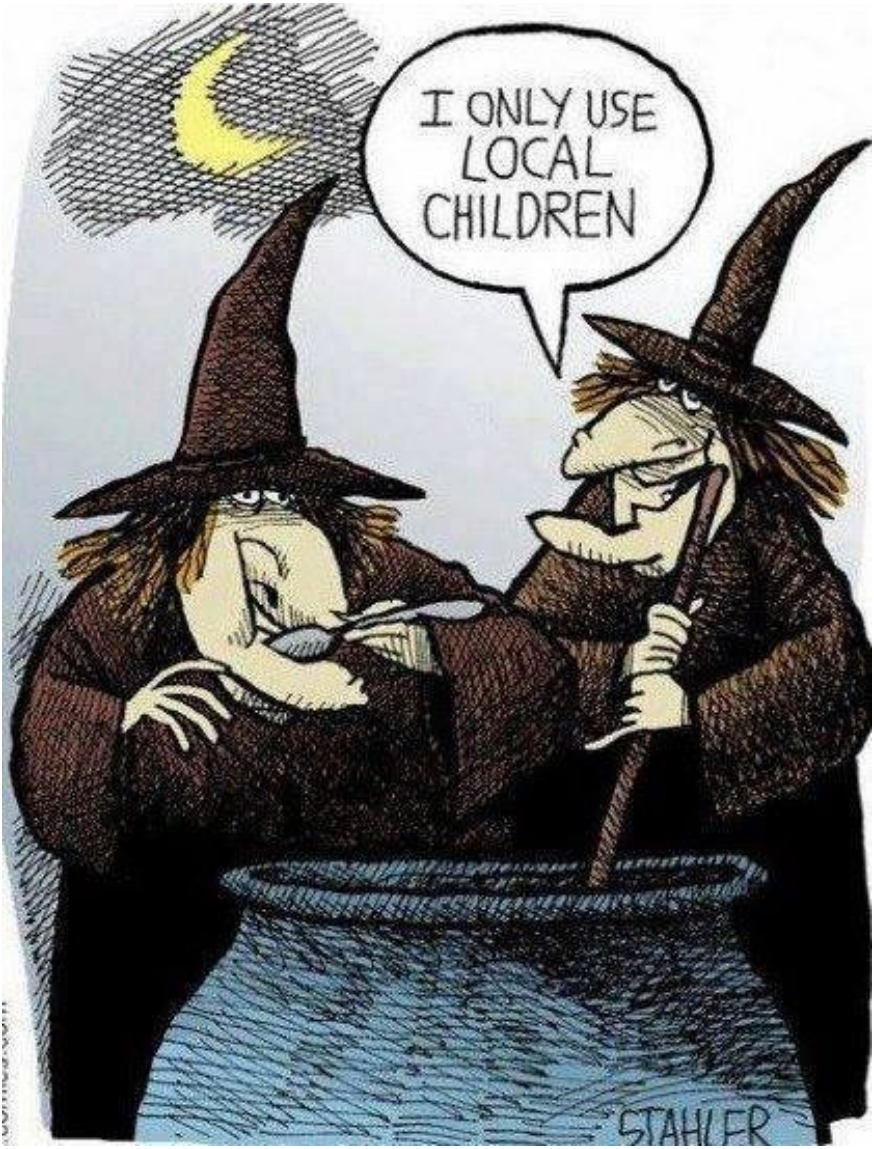

Lokalmat bli stadig mer populært.

Vi skal eie verdiskapinga
Hege Ericson, daglig leder Inn på Tunet Trøndelag SA konkluderer med at Samvirke som organisasjonsform er et flott verktøy for videreutvikling av næring.
Samvirke er kommersielt, uten å ta fra bøndene verdiskapningen og passer for bønder som er selvstendig næringsdrivende og individualister.

Stemmerettsjubileum og likestilling
Som den eneste landbruksorganisasjonen støttet NBS endringen av Odelsloven i 1974 der kvinner og menn fikk like rettigheter juridisk. NBS hadde også den første kvinnen i forhandlingsutvalget til jordbruksforhandlingene (Gunhild Løvås, 1982), den første kvinnelige lederen (Aina Edelmann, nå Bartmann 1992) og den første kvinnelige generalsekretæren (Randi Karlstrøm, 1992).
Margrethe Wikran, leder i Troms, åpnet jubileumsmarkeringen 8. mars med å sitere stortingsmann Nils Hertzberg som sa følgende da det skulle diskuteres om kvinner kunne tilgodeses med alminnelig stemmerett.

«Også jeg erkjenner fullt ut at kvinnen er et menneske (…) men herav følger etter min mening ingenlunde, at hun derfor skulle ha krav på stemmerett.»

Fra u-land til velferdssamfunn på 100 år
Arna Meisfjord, styremedlem i Kvinneuniversitetet Nord, fortalte om fiskarbonden som gikk med skjørt og tok seg av alt arbeid inne og ute mens mennene var på fiske.

Arna var detaljert da hun ramset opp hva som skulle til for å utstyre en fisker før han reiste ut. Hver mann skulle ha ferdige ullplagg av tre kg ull. Antall timer som gikk med til å klippe, karde, spinne, veve og strikke var utallige, og det var kvinnene som gjorde denne jobben, uten lønn. Noen ganger kom mennene hjem med svært lite, og andre ganger kom de ikke hjem i det hele tatt.

- Man kan spørre seg om det var verdt slitet? Var det virkelig den

beste måten å leve på? Men en viktig ting trenger vi å ta tilbake fra denne tiden. Disse kvinnene var mestere i nyttemaksimering. Alle ressurser ble brukt, og ingenting ble kastet før det var klart for komposten, avsluttet Meisfjord.

Sekretærskifte

av Berit Nikolaisen

Fylkessekretæren vår gjennom 14 år, Tor Odin Kjosvatn, har valgt å trekke seg til fordel for yngre krefter. Han har vært en tydelig og engasjert sekretær både i fylkeslag og landslag, og har markert seg som en dyktig ordsmed såvel muntlig som skriftlig. Vi takker for lang og god innsats, og vil huske han for hans humor og kunnskap og evnen til å lage god stemning i sosiale lag, gjerne ved å stemme i en sang! Noen vil kanskje også savne bamseklemmene han raust delte ut i den tro at verden hadde vært et bedre sted, hadde flere gjort det samme!
Vi er glad for at han fortsetter som kasserer for fylkeslaget, slik at vi fortsatt kan ha et samarbeid og benytte oss av han som ressursperson.

Samtidig vil vi ønske vår nye sekretær, Chris Dybvad, velkommen. Han er opprinnelig fra Fredrikstad, men har bred yrkeserfaring fra landbruket i det ganske land, både som avløser og kontorrotte innenfor landbruksforvaltninga, til han kjøpte seg gård i Nordreisa. Han har allerede fått prøvd seg litt i sekretærrollen, og holder på å gjøre leder og nestleder sprø av å ringe to – tre ganger om dagen med stadig nye påfunn og ideer både for laget og våre private bedrifter...

Naturbruksutdanninga i fare

Av Berit Nikolaisen

I begynnelsen av november kom sjokkmeldinga: Fylkesrådet hadde foreslått å legge ned hele naturbruksutdanninga i fylket! Penger skulle spares. Elever som ville bli agronom skulle hospitere i andre fylker. Det var vanskelig å ikke oppfatte dette som et slag mot landbruksnæringa som helhet.
Det som kanskje gjorde oss mest oppgitt, var at det bare var tre år siden vi hadde hatt en grundig runde på dette, med et fylkeskommunalt utvalg hvor vi var representert, og som endte i en rapport fylkestinget velsignet. Der stod det at landbruksutdanninga skulle rendyrkes og utvikles!

Fylkeskommunen hadde også gitt mange positive signal til næringa i andre sammenhenger, så dette var vanskelig å fatte.
I første omgang fikk vi Senja vg. avd Gibostad, med oss på en demonstrasjon utenfor fylkesbygget den dagen saka var oppe i fylkesrådet. På tross av medbrakt hest, geiter og traktor, samt en appell til fylkesråden, ble vedtaket negativt. Vi fulgte opp med

avisinnlegg og kontakt med politikerne, og samarbeidet tett med naturbruksskolen og Bondelaget.

Fylkesrådet hadde i tillegg foreslått omfattende omrokkeringer og sentralisering av flere andre linjetilbud og skoler i fylket, og saka ble en så het potet at fylkesrådet sprakk. Da saka var oppe i fylkestinget i desember, var vi på nytt tilstede utenfor fylkesbygget samen med flere andre skoler, både Senja og Rå vg bl.a. Heldigvis ble alle nedleggelsesforslag avvist, og vi kunne puste lettet i første omgang. Likevel må vi regne med endel endringer på tilbudet hos naturbrukskolene, men nå blir de iallfall tatt med på råd.

Appell til fylkesråd for utdanning

Kjære Magnus Mæland.
Gratulerer med jobben! Selv om det er en hel måned siden du tiltrådte, er det ikke for sent å gratulere deg nå. Trenger du kanskje en rådgiver? Da stiller jeg meg til disposisjon! Og som din rådgiverkandidat, håper jeg du vil lytte til det som nå blir sagt.
Høringsnotatet ditt er mangelfullt. I notatet redegjør du for to forhold ved den videregående skolen i Troms.
A: at står dårlig til med økonomien,
og B: at det finnes linjer med lave elevtall.
Dessverre er det en rekke faktorer som tilsynelatende ikke er tatt med, og jeg frykter at prisen for å spare på kort sikt, blir for dyr på lang sikt.

Du har tenkt å slette all landbruksutdanning med et pennestrøk. Er du klar over hva konsekvensene vil bli?! Troms, som har landets beste utmarksbeiter, og særdeles gode forhold for å drive grovforbasert næring, skal ikke lengre utdanne agronomer. Et fullstendig og næringsbasert treåring utdanningsløp faller bort, og med det forsvinner også voksenopplæringen i faget. Om ti år, når nærmere halvparten av dagens bønder statistisk sett har gitt seg, så skal det ikke finnes unge og dyktige bønder med agronomutdannelse til å ta over. En samla næring klarer ikke

tolke dette på andre måter enn at landbruket ikke er ønsket i fremtidens Troms.

Mæland, vet du at TINE NORD har for lite melk i 2019 til å opprettholde produksjonen, om nedgangen fortsetter? Vet du at lammekjøttet produsert i Troms har en særdeles bred sammensetning av næringsstoffer? Eller at gulroten er mer næringsrik om den er produsert i Troms, enn om den er produsert sør i landet? Og du har vel fått med deg at fylkesrådet, gjennom forvaltningsreformen, har ansvaret for rekrutteringa til næringa?

Ditt moderparti sier at matproduksjonen og selvforsyningsgraden skal styrkes og økes. Skal man klare det, må man ha produsenter med grunnleggende kunnskaper om næringa. Å øke produksjonen handler om å klare å få hver enkelt ku til å yte bedre, eller få mer kjøtt på hvert enkelt lam. Det handler om å fôre hvert enkelt dyr med rett fôr til rett tid på året. Det handler om å få husdyrmøkka ut akkurat når gresset er mottakelig for det. Det handler om å vite nøyaktig hvilken dag man skal slå gresset, for å få mest mulig ut av hvert jorde. Det handler om å kjenne den naturen som er rundt deg, for vite best hvordan man skal utnytte den.

Ikke legg ned landbruksutdanninga i Troms. Arktisk landbruk er ikke bare et uttrykk for festtalene, det er det vi bønder og avløsere driver med hver eneste dag hjemme på gården. Arktisk landbruk kan ikke læres andre steder i landet, derfor sier jeg det en gang til:
Ikke legg ned landbruksutdanninga i Troms!

Ragnhild Bergset Elvestad

Styremedlem Troms Bonde- og Småbrukarlag
Elev ved voksenopplæringa ved Senja VGS avd Gibostad

TINE RÅDGIVING

Profesjonell rådgiving tilpasset dine behov.

Som bedriftsleder er det viktige å ta riktige beslutninger og lønnsomme valg. TINE Rådgiving vil være din kompetansepartner med objektive, tverrfaglige og spisskompetente råd.

medlem.tine.no / medlemstelefon 815 02 000

gyrstad.no

RMP i Troms- søknadsomgangen august 2013

av Aase Berg, Fylkesmannen i Troms

Ved rullering av regionalt miljøprogram i 2013 og overgang til nytt elektronisk saksbehandlersystem, var det stor spenning knyttet til hvor mange som kom til å søke RMP-tilskudd i 2013. Foreløpige tall viser at 501 av fylkets 1007 søkere om produksjonstilskudd søkte om RMP-tilskudd. I tillegg har 42 beitelag søkt om driftstilskudd til drift av beitelag, til sammen er det mottatt 543 søknader. Det er 13 mindre enn i 2012. Dette viser at vi nådde godt ut med informasjon og opplæringstiltak både til gårdbrukere og kommunene. Det må også fremheves at mange kommuner i Troms gjorde en ekstraordinær innsats med bistand til gårdbrukere i å søke elektronisk. Statens landbruksforvaltning (SLF) har vært en god støtte for oss i den forbindelse.

(foto: Marianne Vileid Uleberg)

Foreløpige tall for 2013 viser følgende fordeling av utbetaling på miljøtema (tall for 2012 vises i parentes):
- Kulturlandskap: 72 % (82)
- Biologisk mangfold: 3 % (3)
- Kulturminner og kulturmiljøer: 15 % (14)
- Friluftsliv og tilgjengelighet: 6 % (5)
- Utslipp til luft: 4 % (hadde ikke tiltak på dette temaet i 2012)

Av RMP for Troms kommer det frem at de største miljøutfordringene knyttet til jordbruket i fylket er knyttet til opprettholdelse av kulturlandskapet. I tråd med dette er det fortsatt slik at det meste av midlene går til kulturlandskapstiltak. Det er noe nedgang i prosentvis utbetaling til kulturlandskapstiltak, noe som i hovedsak kan tilskrives at det er kommet til nye tiltak under miljøtema utslipp til luft.

Det har vært en del endring i antall dekar og antall dyr omsøkt på flere av tiltakene, men totalt sett er det omtrent som tidligere. Mye av endringene kan nok tilskrives innføring av nytt

saksbehandlersystem og det er derfor vanskelig å gjøre noen vurdering av måloppnåelsen på det enkelte tiltak.

Det vi ser, og som i liten grad er knyttet til nytt saksbehandlersystem, er en betydelig og gledelig økning i antall nordlandshest/lyngshest omsøkt under tiltaket *Bevaringsverdige husdyrraser* (fra 128 i 2012 til 169 i 2013). Det er også en betydelig økning i antall dekar omsøkt under tiltaket *Skjøtsel av automatisk fredede kulturminner* (fra 142 daa i 2012 til 329 daa i 2013). Dette er resultat av et svært godt og systematisk samarbeid med kulturminneforvaltningen hos fylkeskommunen. Antall meter omsøkt under tiltaket *Vedlikehold av ferdselsårer i jordbrukslandskapet* øker jevnt fra år til år og er tegn på at RMP midlene er med og bidrar til stadig bedre tilrettelegging for ferdsel i jordbrukslandskapet.

Det var 6 færre beitelag som søkte driftstilskudd i 2013. Det har sammenheng med flere forhold. Nytt elektronisk søknadssystem og store utfordringer med omorganiseringen til gyldig organisasjonsform i Brønnøysundregistret. Det er en klar intensjon å få de fleste av disse beitelagene med i neste søknadsomgang.

Kontaktinformasjon Fylkesmannen i Troms:
Marianne Vileid Uleberg **fmtrmvu@fylkesmannen.no**
Aase Berg **fmtrabe@fylkesmannen.no**

Frimodige ytringer ...

For siste gang?

Enda en gang har fylkesrådet foreslått å rasere landbruksutdanninga i Troms. Enda en gang lurer vi på hva slags sammenheng det er mellom fylkeskommunens ulike planer og prioriteringer. Enda en gang spøker det for matproduksjonen i fylket vårt.

Vi hører ofte godord om landbruket i Troms, både fra politikere, byråkrater, kunder og naboer: Vi driver nært til naturen, og maten vi produserer, oppfattes som ren og næringsrik. De noe kjølige, lyse somrene setter ekstra søtsmak på både jordbær og gulrot. Vi har den beste beitemarka i landet. Dyra våre holder stier og turterreng åpent. Vi bidrar til levende bygder, arbeidsplasser, bosetting og trivsel. De fleste av oss vil gjerne fortsette å drive gårdsbruk, stelle dyr, dyrke jorda og produsere mat så lenge vi lever!

Problemet er bare at ingen av oss lever evig. Derfor trenger vi arvtakere, noen som kan føre arbeidet vårt videre. Og som de aller fleste andre yrker, krever også bondeyrket ei viss faginnsikt og utdanning. Derfor trenger vi en fullverdig landbruksskole.

Dagens skolestruktur gjør det mulig for kommende Tromsbønder å ta landbruksutdanning uten å bruke mesteparten av fritida på å reise mellom hjem og skole. De får god erfaring med de særegne dyrkingsforholdene vi har i fylket, og de danner seg et faglig nettverk med lokalkompetanse. Vi sender ikke folk til Danmark for å lære å snakke norsk. Vi kan heller ikke forsvare å sende elever til Trøndelag for å lære seg arktisk landbruk. Å kjøpe utdanningsplasser i andre fylker, som fylkesråden foreslår, er ikke et alternativ.

Høringsdokumentet påpeker faktisk at skolekuttene bare kan gi ei begrensa innsparing, siden alle fylkets elever uansett vil ha rett til videregående opplæring. Innsparinga baserer seg derfor på å styre elevene fra praktiske yrkesretta utdanninger over på den billigere studiespesialiserende linja. Hvis stadig færre får tar landbruksutdanning på videregående skole, hvem skal da drive næringa videre? Er det meninga at rekrutteringa til bondeyrket bare skal skje blant voksne folk som har brukt opp skoleretten sin? De må allikevel ha utdanning! Troms landbruksfaglige senter på Gibostad tilbyr samlingsbasert agronomutdanning, den såkalte «voksenagronomen», og den er det stadig god søknad til. Undervisninga skjer selvfølgelig i samarbeid med landbruksskolen på Gibostad ...

Må vi gå igjennom dette enda en gang? Relevant utdanning er avgjørende for neste generasjon bønder, for bygdene våre, landskapet vårt og maten vår. Oppfordringa går til fylkesrådet og fylkestinget: Vern om landbruksutdanninga i Troms!

Margrethe Wikran
Leder i Troms Bonde- og Småbrukarlag

Milliardærenes dumskap

Av Ragnhild Bergset Elvestad, styremedlem i Troms bonde- og småbrukarlag og medlem av Ungdomsutvalget i Norsk bonde- og småbrukarlag

«Det provoserer meg kraftig når folk som lever av å selge mat påstår maten er for dyr», skrev jeg på Facebook her en dag.

Årsaken var et tosiders oppslag i VG der Stein Erik Hagen forklarer hvordan man kan få svenske matpriser i Norge. Med seg hadde han Rema-sjef Ole-Robert Reitan og konserndirektør i NorgesGruppen Per Roskifte.

Ikke dyr mat

Årsaken til at dette provoserte meg, er at maten slett ikke er dyr i Norge. Vi bruker 11 prosent av inntekten vår på mat. For meg er det knappe 2000 kr, om man regner før skatt.

Problemet med maten i Norge er heller ikke at den ikke er lønnsom. Bare spør Hagen selv, han som sammen med de tre andre store kjøpmennene i Norge er blant de ti rikeste av oss.

Han er blant dem som kan bruke fire–fem gjennomsnittlige årslønner på å reklamere for Høyres skattelettelser i valgkampen, for etterpå å proklamere at maten han selger, er for dyr. Han får Olav Thon til å se ut som en arbeiderpartimann.

Eller Ole-Robert Reitan? Rema-Reitan. Mannen som har betalt kokken godt for å stille opp i ei li på Vestlandet med et par beitende dyr bak seg. Som roper høyt og tydelig at han selger norsk kvalitetskjøtt av lam som har beitet i Vestlandets ville og vakre natur.

To problem

Men han har to problem. Stedet han bruker i reklamen er ikke i bruk som beiteområde i dag. Jeg vet ikke hvor det er, men ser det så latterlig godt gjennom TV skjermen. Og den politikken han stiller seg bak, flytter lammet fra fjellet til fjøsen. Men han kan jo alltids tapetsere fjøsveggen.

MAT OG LØNNSOMHET: Fra sauesanking øverst i Josdalen i Nordreisa i 2012. Å produsere mat er ikke samlebåndsproduksjon, skriver artikkelforfatteren. Foto: Ragnhild Bergset Elvestad

Store bruk er ikke løsningen! De er ikke lønnsomme. Danmark vet det. Sverige vet det. EU vet det. Å øke størrelsen på brukene for å sikre lønnsomheten for bonden, er som å skyte seg selv i leggen, vaske såret med kloakkvann og sy igjen med narkonåler etterpå.

For så lenge de variable kostnadene er høyere enn det man tjener på å produsere maten, vil man aldri kunne tjene på å drive gård. Uansett hvor stort du driver. Det er ikke slik at bare fordi det når står 100 melkekyr i en fjøs, så tjener man mer. Det betyr bare at du med like mange timer i døgnet, må stelle tre ganger så mange kyr. Du må på like mange timer, høste tre ganger så mye fôr.

Å produsere mat er ikke samlebåndsproduksjon! Måtte samfunnet aldri glemme det.

Nye Troms, torsdag 5. september 2013

... ere enhver tilladte

PFU

De som mener seg rammet av urettmessig omtale i Nye Troms oppfordres til å ta kontakt med redaksjonen. Det er også anledning å reise klage for Pressens Faglige Utvalg, boks 46 Sentrum, 0101 Oslo, tlf 22 40 50 40, fax. 22 40 50 55.

Årets stortingsvalg er et matvalg

Hva vil du spise i morra – neste år – om 10 år? Du avgir din stemme i matvalget hver eneste dag, tre-fire ganger om dagen, men ved stortingsvalget i høst veier stemmen din enda mer enn til vanlig!

Norsk og lokalprodusert mat har blitt mer populært de siste åra. Vi er stadig mer interessert i å ta i bruk tradisjonelle oppskrifter og spise mat med lokalt særpreg. Vi handler mer mat fra gårdsutsalg og på bondens marked. Det har blitt mer «in» å bake brød og koke sitt eget syltetøy. Vi bryr oss i det hele tatt mer om hva det er vi spiser og hvordan maten vår er produsert.

I valgkampen har likevel maten vært lite synlig. Er ikke mat politikk? Jo, selvfølgelig! Hvis vi skal ha mulighet til å velge kortreist mat også om 5–10 år, må vi gjøre vårt til at det fortsatt kan produseres mat her i landet. Rammevilkåra for matproduksjonen bestemmes av landbruksspolitikken. Hva mener «ditt» parti om mat og landbruk?

Norsk mat koster penger – ofte mer penger enn hva vi må betale for importert mat.

Norske klær koster også mer penger enn de fleste importklærne. Derfor setter norske klesprodusenter bort mye av produksjonen sin, til land med lavere kostnadsnivå. Landbruk kan ikke settes bort på denne måten. Det er bare en gitt mengde dyrkbar jord i verden. Hvis vi skal produsere maten vår i andre land, begrenser vi disse landas mulighet til å produsere mat til eget bruk, eller vi bidrar til å ødelegge regnskog for å frigjøre mer jordbruksareal. Jeg vil ikke at min mat skal ha ei sånn historie. Hva velger du?

Vi kan selvfølgelig importere mat – så lenge noen er villige til å selge til oss. Problemet er at en milliard mennesker sulter, og klimaforandringene gjør det stadig vanskeligere å drive landbruk. Hvor lenge vil vi kunne kjøp mat fra andre? Og til hvilken pris? Og hva gjør vi den dagen vi er nødt til å produsere mer av maten vår sjøl? Hvis vi legger ned norsk landbruk fordi vi på sett og vis kan klare oss uten det akkurat nå, står vi uten kunnskap, uten dyr, uten såfrø og uten dyrkamark når vi trenger det mest. Jeg vil ikke at vi skal oppleve den dagen. Hva velger du?

Hvis vi skal beholde norsk landbruk, må vi legge til rette for det. Vi må innse at det koster mer å produsere mat i Norge enn i de aller fleste andre land, akkurat som lønnsnivået er høgere i Norge enn i andre land. For at du og jeg skal kunne kjøpe norsk mat uten å blakke oss, trenger vi de forbrukersubsidiene som gis i form av statsstøtte til bøndene. For at norsk mat ikke skal utkonkurreres av billig importmat, trenger vi et sterkt tollvern som jevner ut prisforskjellene.

Jeg vil ha et levende landbruk i Norge. Jeg vil ha mat jeg kan spise med god samvittighet. Jeg vil ha trygghet for at vi har nok

mat både om 10 år og om 100 år. Jeg vil ha politikere som ser viktigheta av landbruksoverføringer og tollvern.

Hva vil «ditt» parti? Hva velger du?

Margrethe Wikran
leder i Troms Bonde- og Småbrukarlag

Troms Bonde- og Småbrukarlag
Kjosvatn
9050 Storsteinnes 12. mars 2013

Telefon 77720839 Mobil 95967575
E-post troms@smabrukarlaget.no

Uttalelse (nr 4) vedtatt på felles fylkesårsmøte i Troms Bonde- og Småbrukarlag
og Nordland Bonde- og Småbrukarlag..

Jordbruksforhandlingene 2013

Landbruk er en hovedforutsetning for næringsliv og bosetning i distriktene. I en tynt befolket landsdel avhenger mange små samfunn av at ressursene i jord og skog kan utnyttes og gi arbeid og inntekt. Vi deler den bekymringen som kom til uttrykk i Stortingsmelding nr. 9(2011-2012), der blant annet utviklingen i jordbruket i Nord-Norge blir nevnt som «særlig bekymringsfull».

I denne erkjennelsen gir vi følgende innspill til jordbruksforhandlingene 2013:

1. **Melk og storfekjøtt:** Det er tid og rom for å ta ut økte inntekter gjennom høyere pris på melk og storfekjøtt. Budsjettmidler prioriteres til å løfte inntektene i de mest sårbare distriktene gjennom høyere driftstilskudd og dyretilskudd.

   Driftstilskuddet til melkeproduksjon på ku og geit dobles.
   Nytt kvalitetstilskudd på storfeslakt på 1500 kroner/slakt.

2. **Sau, lam, geit og kje:** Bruk forsterka tollvern til å øke prisen på kjøtt. Øk dyretilskudd og tilskudd til beite. Doble slaktetilskuddet på kjeslakt.

3. **Potet, grønnsaker og bær:** Stimuler produksjon i Nord-Norge gjennom økt arealtilskudd. Øk målpris. Doble distriktstilskuddet på matpotet i Nord-Norge. Innføre distriktstilskudd på frilandsgrønnsaker og bær.

4. **Velferdsordninger:** Økningen i avløsertilskudd har ligget langt etter lønnsutviklingen for arbeidstakere. Øk tilskuddet til avløsning med 20 % for å ta igjen noe av etterslepet.

5. **Melkebørs avvikles**. Innsatsen flyttes fra å premiere avvikling til å gi betydelig støtte til overtakelse/oppstart av drift.

6. **Rekruttering**. Lønnsomhet, muligheter for ferie og tilgjengelige bruk å få kjøpt, er avgjørende for rekruttering. Vi trenger gode etablerertilskudd for å lette inngangen for folk som vil inn i landbruksnæringa. Oppstartstilskudd de tre første åra på 50.000 kr/år for brukere under 35 år.

7. **Etablere nydyrkingsprogram. Styrk grøftetilskuddet.**

8. **Innføre driftsvansketilskudd**

9. **Sats på birøkt.** Innføre tilskudd fra bifolk nr 1 for birøkt som er en del av landbruksnæringa, og øke tilskuddet pr kube.

Med hilsen for fellesårsmøtet (sendes NBS)

Tor Odin Kjosvatn
-fylkessekretær TBS

Økt kronetillegg til kr. 0,92*
Økt fett-% til 4,6
Økt protein-% til 3,8
Ingen økning av frie fettsyrer

* Utover grunnpris

Like etter sommeren lanserte Fiskå Mølle en enda mer effektiv TopLac®. Blant de som har tatt dette i bruk er Egil Fjellestad på Sandane i Nordfjord. Resultatene er at han får i både pose og sekk; full melkekvote og svært høy melkepris.

Egil Fjellestad fikk grovfôrmangel i sommer. Som en konsekvens gir han derfor ekstra kraftfôr. Han bruker normalt bare TopLac Nøytral®, men fra september har han kombinert nye TopLac Høg® med Roetopp i forholdet 3:1, totalt maks 15 kg. pr dag. Han gir også 1,5 FEm myse i rasjonen.

Fjellestad omsetter deler av melken gjennom eget gårdsmeieri der det produseres 12 tonn hjemmelaget gombe som selges i butikker på Nord-Vestlandet. Den høye kvaliteten på melka gir dermed ekstra utbytte i form av mer gombe pr liter melk og ekstra god smak.

Fiskå Mølle har hele høsten fått inn gode resultater fra bønder som har tatt «nye TopLac®» i bruk. Og den viktigste grunnen er en betydelig lønnsomhetsforbedring.

Ta kontakt med oss for mer informasjon eller test oss
51 74 33 00

Fiskå Mølle
Godt gjort er bedre enn godt sagt

www.fiska.no

Valgkomitéens innstilling

Innstilling fra valgkomitéen foran årsmøtet 2014
(årstallet i parentes angir første gang de ble valgt til verv i styret)

Leder	**Margrethe Wikran**	Tromsøysund	gjv (2009/2011)
Styremedlem	**Birger Bull**	Tromsøysund	ny
Styremedlem	**Per Arne Slettmo**	Balsfjord	ny

Styremedlem **Ragnhild Elvestad**, Nordreisa og styremedlem **Berit Nikolaisen**, Dyrøy, ble begge valgt for 2 år i 2013 og er ikke på valg.
Styremedlemmene Chris Dybvad og Heidi Elvebo og varamedlemmene Stein Rognlund og Hege Bakken har alle frasagt seg gjenvalg. Blant de fire styremedlemmene skal det velges en nestleder for ett år. Her foreslår valgkomitéen gjenvalg av **Berit Nikolaisen**.

Komitéen foreslår videre;

1. varamedlem	**Saskia Gout**	Balsfjord	ny
2. varamedlem	**Inske de Buhr**	Balsfjord	ny
3. varamedlem	**Trond Inge Vebostad**	Kvæfjord	gjv (2001)
Revisorer:	**Inge Larsen,**	Ullsfjord	gjv (2003)
	Asbjørn Gressmyr	Ullsfjord	gjv (2005)
Representantskapet i NBS:		Medlem	leder
		Varamedlem	nestleder
Valgkomite:	**Tove Olsen**	Målselv	(valgt for 3 år i 2011)
	Tone Pettersen	Dyrøy	(valgt for 3 år i 2012)
	Arvid Norskott	Kvæfjord	(valgt for 3 år i 2013)

Årsmøtet foreslår og velger nytt medlem til valgkomiteen etter Tove Olsen som går ut etter 3 år.

med vennlig hilsen,

Tove Olsen
leder, valgkomitéen

Lokallaga i TBS (oppdatert februar 2014)

Ullsfjord	Asbjørn Gressmyr asgre@frisurf.no	Jøvikveien 241 9043 Jøvik	77 69 16 09 918 85 640
Balsfjord	Heidi Elvebo heidielvebo@yahoo.no	Skjæret 9050 Storsteinnes	 900 78 276
Lyngen	Ole-Anton Teigen teigen.ole@gmail.com	Solheim 9064 Svensby	 995 43 097
Nordreisa	Chris Dybvad chrisdybvad@hotmail.com	Tangen, Straumfjord vest 877 9151 Storslett	 907 56 514
Tromsøysund	Gunnar Eilertsen k-eiler@online.no	Eidvegen 277 9100 Kvaløysletta	77 68 98 66 906 98 664
Dyrøy	Berit Nikolaisen beriniko@online.no	Vinje, Dyrøy 9311 Brøstabotn	77 18 71 86 958 79 784
Øvre Salangen	Tor Sæther	9350 Sjøvegan	77 17 31 78
e-post til laget:	Tomas.karl.Overvatn@salangen.kommune.no		
Målselv	Alf-Roald Pedersen alf@hattavarre.no	Fjellfroskvatn, 9334 Øverbygd	478 70 037
Kvæfjord	Arne Martin Dahle arnemartind@gmail.com	 9475 Borkenes	 970 81 365
Senja	Helene Pedersen helenepedersen421@hotmail.com	Ribsnes gård, Lysnes 9372 Gibostad	 481 75 122
Astafjord	Jan Røkenes karoeken@online.no	Sørsida 255 9357 Tennevoll	 413 35 991

Og noen flere nyttige adresser:

Margrethe Wikran 932 44 599
Furuvegen 32
9057 Vikran margrewi@online.no

Norsk Bonde- og Småbrukarlag
0158 Oslo
Telefon 24 14 89 50
Faks 24 14 89 51
e-post post@smabrukarlaget.no
nettside www.smabrukarlaget.no

Det grønne studieforbundet

Medlemsorganisasjoner

Norsk Kennel Klub
Norges Jeger- og Fiskerforbund
Jakt- og Fiskesenteret
4H Norge
Den Norske Turistforening
Norsk Bonde- og Småbrukarlag
Norges Birøkterlag
Det norske hageselskap
Norges speiderforbund
Norges sopp- og nyttevekstforening
Natur og Ungdom
Norges Kaninavlsforbund
Norsk Roseforening
Norges Naturvernforbund
Norsk Ornitologisk Forening
Hest og Helse
Norsk Botanisk Forening
Norges Fritids- og Småfiskerforbund
Norsk organisasjon for dyreassistert terapi

Studieforbundet natur og miljø

Gamle Ringeriksvei 6 - 1369 Stabekk
Telefon: 67 10 22 60 (9-15)
post@naturogmiljo.no
www.naturogmiljo.no

EIKSENTERET

MASSEY FERGUSON

- Traktor/redskap
- Hageutstyr
- Dekk
- Olje
- Service
- Snøfres
- Slangepressing
- Vedutstyr

FENDT

Eiksenteret Målselv
Nor- Kin AS, Andslimoen , 9325 Målselv
Tlf: 77 83 40 50

EIK SENTERET
– et hakk proffere

www.eiksenteret.no